

Prezentace část II

**SOCIALIZACE
OSOBNOSTI**

Termínem socializace osobnosti označujeme proces začleňování jedince do vztahů s lidmi, do sociálních skupin, do společnosti, do sociokulturního systému.

Základním mechanismem socializace je učení, specifitěji vymezené jako sociální učení. Učení se stává učením sociálním především svým cílem vybavit jedince způsobilostmi být mezi lidmi jako partner, přítel, spolupracovník, občan - člen lidského společenství v mnohotvárnosti jeho forem a projevů.

Socializace osobnosti probíhá v procesech

- **Začleňování jedince do mezilidských vztahů**
- **Jeho zapojováním do společných činností**
- **Jeho integrováním do společensko-kulturních poměrů.**

Rozlišení socializace osobnosti

A.

- **Primární**
- **Sekundární**
- **Celoživotní**

B

- **Spontánní, živelné**
- **Systematické, metodické (souvisí s edukací)**

C

- **Funkční**
- **Disfunkční**

Socializace funkční versus disfunkční

**FUNKČNÍ SOCIALIZACE: Jedinec si
přisvojuje hodnoty (životní cíle, to oč mu
jde), normy (pravidla jednání) a způsoby
chování, zabezpečující sounáležitost
vzájemně se respektujících lidí, jednajících
v souladu se společnými zájmy...**

Vyváženost dvou zřetelů funkční socializace:

- **Sociální integrování**
- **Individualizační autonomizování**

DISFUNKČNÍ SOCIALIZACE: Jedinec je ovládán hodnotami a normami orientujícími jej proti druhým lidem, jedná na jejich úkor.

Příklady činitelů DISFUNKČNÍ SOCIALIZACE / k činitelům vzniku SOCIÁLNÍCH DEVIACÍ:

- **Raná deprivace**
- **Nezpracované traumatické zážitky, tíživé životní situace, krize**
- **Anomie**
- **Deviantní subkultury**
- **Stigmatizace**

Základní psychické socializační procesy / Mechanismy socializace

**1/ raná symbiotická vazba (R.Spitz,
J.Bowlby, M.D.Anisworthová)**

**2/ zvnitřňování na základě identifikace
(S.Freud)**

**3/ učení přímým zpevněním odměnami a
tresty**

- **učení emocionálně vegetativní,
respektive tzv. klasické podmiňování
(I.P.Pavlov)**
- **učení tzv. instrumentální, respektive
operantní (B.F.Skinner)**

**4/ Učení zástupným zpevněním,
respektive učení observační či nápodobou
(A.Bandura)**

5/ socializační autoregulace

Socializační funkce rodiny

- 1. Uspokojuje základní / primární potřeby dítěte**
- 2. Uspokojuje potřebu organické přináležitosti**
- 3. Skýtá chápající akční prostor**
- 4. Uvádí ve vztah k věcem rodinného vybavení**
- 5. Napomáhá genderovému prožitku: jsem chlapec, jsem dívka**
- 6. Skýtá příležitosti identifikovat se a napodobovat**
- 7. Zakládá v dítěti vědomí povinnosti**
- 8. Napomáhá chápání mezigeneračních vztahů**
- 9. Navozuje v dítěti představu o širším okolí**
- 10. Je trvalou oporou, útočištěm, posilující vzpomínkou**

Socializačně disfunkční působení rodiny

- **Nezralá rodina**
- **Přetížená rodina**
- **Ambiciózní rodina**
- **Perfekcionistická rodina**
- **Protekcionistická rodina**
- **Rodina nadměrně liberální a improvizující**
- **Odkládající rodina**
- **Disociovaná rodina**

Cíl funkční socializace: LIDSKOST

Znaky lidskosti:

- **Vcítivost, empatie**
- **Zábrana ublížit, ohleduplnost**
- **Nenechat v nouzi, přijít na pomoc, být oporou**
- **Důstojnost**

Lidskost se aktualizuje na několika úrovních:

- **V bezprostředních vztazích já-ty; my**
- **Ve vztazích my a oni, ti druzí, jiní než my**
- **Ve všelidské obsáhlosti**
- **Ve vztahu k životním podmínkám, k zemi, k naší planetě // antropocén kořistný versus antropocén procitlý k zodpovědnosti za svět**